

Pomorska Fundacja
Inicjatyw Gospodarczych

Relacyjne i nierelacyjne bazy danych cz.4

Michał Szymański

www.pfig.org.pl

Agenda

Dowiem się:

- Co to są indeksy i do czego służą
- Dowiedzie się co to jest ,query optimizer' i plan zapytania
- Poznacie zasadę działania triggerów
- Dowiedzie się co to są transakcje bazodanowe
- Będziecie wiedzieć jak tworzyć i używać widoki

Indeksy – właściwie po co?

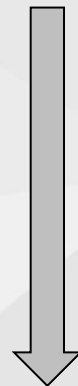
Znajdowanie wiersza:

imie=,Jan'

Przeszukiwanie sekwencyjne przy założeniu,
że przeglądamy od góry odczytujemy 5
wierszy.

Co by było jakby tabela miała 40 mln wierszy?

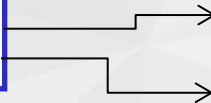
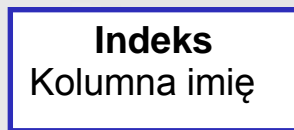
ID	Imię	Nazwisko
1	Michał	Szymański
2	Jan	Kowalski
3	Jan	Nowak
4	Stanisław	Wyspiański
5	Jacek	Malczewski

Indeks

Indeksy jest pewną strukturą trzymaną przy bazie danych w celu usprawnienia wyszukiwania określonych danych.

```
SELECT *  
FROM uzytkownik  
WHERE imię='Jan'
```


ID	Imię	Nazwisko
1	Michał	Szymański
2	Jan	Kowalski
3	Jan	Nowak
4	Stanisław	Wyspiański
...	....	....

Indeksy

Indeks może być założony na jedną albo więcej kolumn

```
CREATE INDEX pasazer_nazwisko_idx ON kontrola.pasazer (nazwisko);
```

```
CREATE INDEX pasazer_imie_nazwisko_idx ON kontrola.pasazer (imie,nazwisko);
```

```
DROP INDEX pasazer_nazwisko_idx ;
```

Zapytania w których używany jest indeks:

- kolumnaX=wartość
- kolumnaX=wartość AND/OR kolumnaY=wartość
- kolumnaX>wartość

Indeksy - typy

Dostępne typy indeksów (tylko B-Tree działa w InnoDB):

- B-Tree - $<$, $>$, $=$, $<=$, $>=$ (również bierze pod uwagę NULL)
- Hash – tylko $=$
- (Postgres) GiST – operacje na typach geometrycznych
- (Postgres) GIN - Generalized Inverted Index – przeszukiwania tekstów
- (Postgres, Oracle) Bitmap – dla kolumn z małą licznością

Indeksy – O ile szybciej?

To zależy:

- Rozkładu wartości
- Wielkości tabeli

Jednak można się spodziewać wzrostu wydajności nawet o parę rzędów!!

Indeksy – minusy

Dlaczego indeksy nie są doskonałe:

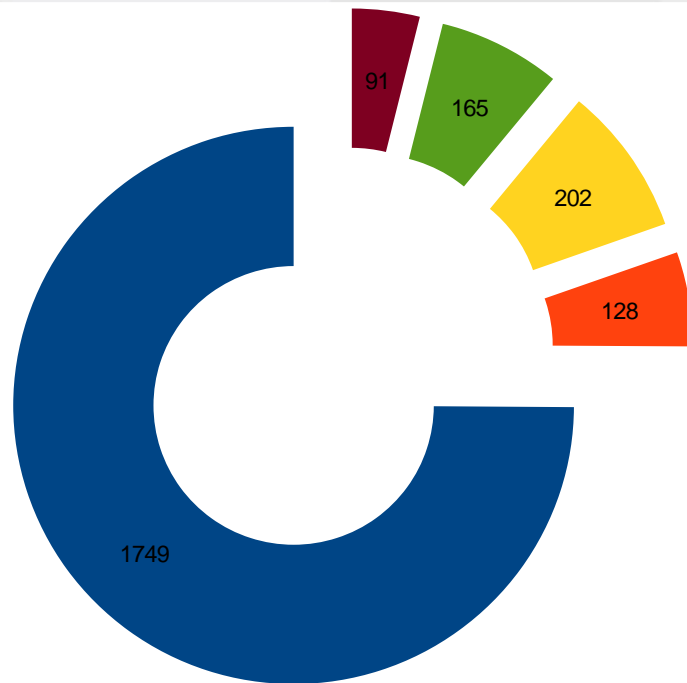
- Zajmują dodatkowe miejsce na dysku
- Przy operacjach modyfikujących wymagają przebudowania
- Tworzenie indeksu jest operacją czasochłonną

Indeksy – minusy

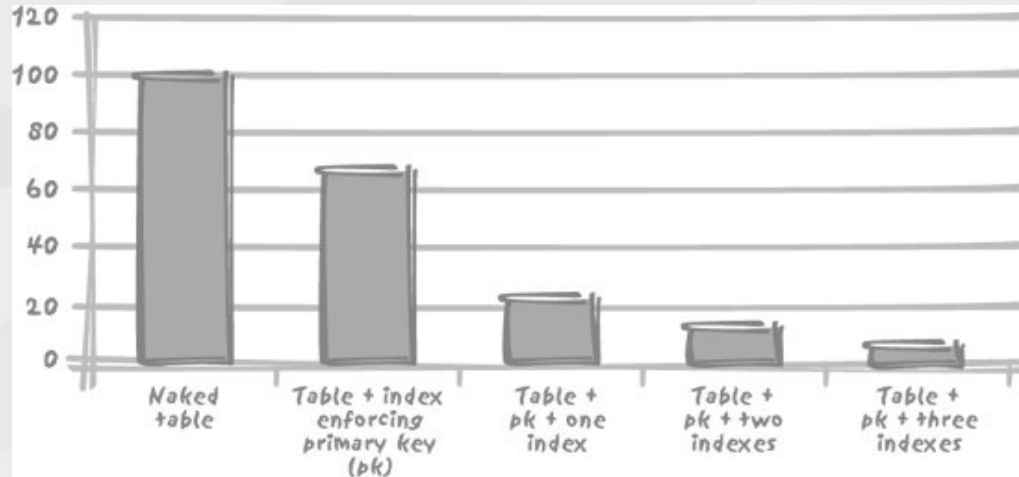
Dane vs indeksy - cdr_ig_00

- cdr_ig_00
- cdr_ig_00_crx_account_to_ind
- cdr_ig_00_crx_group_to_crx_account_to_end_time_billing_status_i
- cdr_ig_00_crx_group_to_end_time_billing_status_ind
- cdr_ig_00_pkey

Indeksy – minusy

Wydajność operacji INSERT

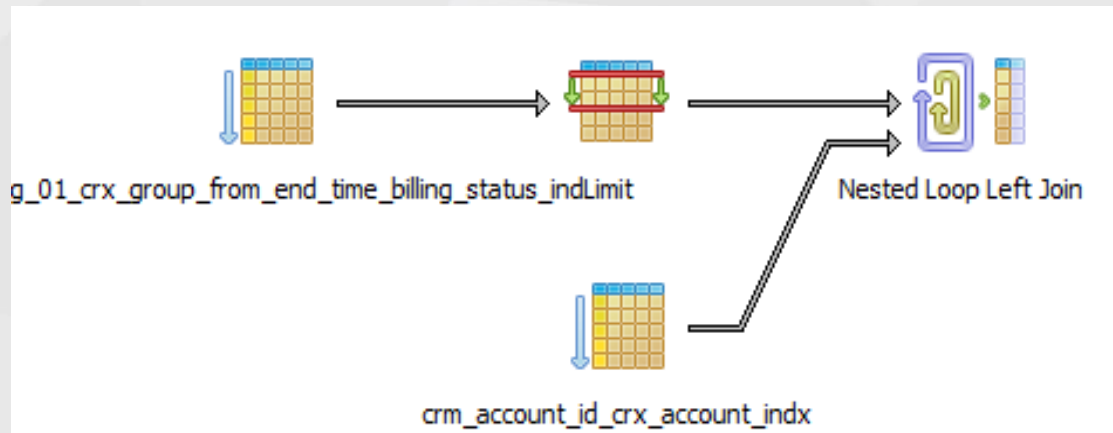
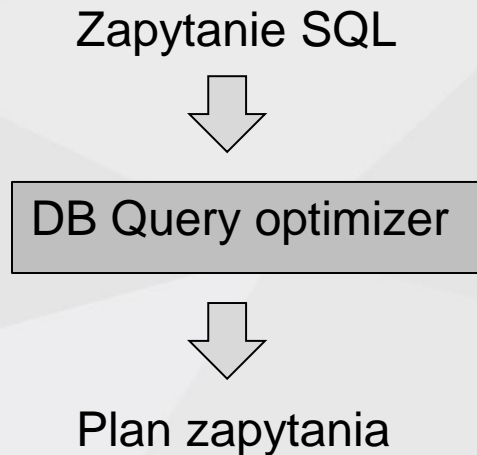
Indeksy – Kiedy stosować ?

Porady

- Indeksy dodajemy z czasem dużo zależy od ilości, rozkładu danych
- Warto posłkować się statystykami baz danych
- Nie zawsze indeksy to dobry pomysł i nie zawsze rozwiązują problemy wydajności

Indeksy – Query optimizer i plan zapytań

Indeksy – ćwiczenia

Proszę zaproponować i utworzyć indeksy dla tabel z systemu „Kontrola”

Dla następujących założeń:

- Chcemy wyszukiwać pasażerów w oparciu o imię i nazwisko
- Chcemy pobierać klientów skontrolowanych przez danego strażnika (lista posortowana)
- Chcemy wyświetlać listę wszystkich portów lotniczych
- Chcemy wyświetlać listę wszystkich kontroli dla wybranego numeru stanowiska dla danego przedziału czasowego (chcemy wyświetlić informacje o pasażerach i strażnikach)

Ilość szacowanych danych:

- Lotniska – 10
- Liczba stanowisk – 100
- Liczba pasażerów - 3mln
- Liczba strażników - 150 / lotniska, suma 1500
- Liczba kontroli - 3 mln/lotnisko, suma 30 mln

Indeksy – eksperymenty

Czyli na ile indeksy przyspieszają operacje na bazie danych...

Triggery - wyzwalacze

Mechanizm wyzwalaający akcje na bazie danych. Wyzwalany jeśli zostanie spełniony zdefiniowany warunek.

Kiedy stosujemy:

- Przenosimy logikę z programu do samej bazy
- Dodatkowe ograniczenia integralności

Triggery - wyzwalacze

```
CREATE  
[DEFINER = { user | CURRENT_USER }]  
TRIGGER trigger_name  
trigger_time trigger_event  
ON tbl_name FOR EACH ROW  
trigger_body
```

trigger_time: { BEFORE | AFTER }

trigger_event: { INSERT | UPDATE | DELETE }

FOR EACH – wyzwalane dla każdego modyfikowanego wiersza

Triggery - wyzwalacze

Przykład (sumowanie wartości w zmiennej @sum):

```
CREATE TRIGGER ins_sum BEFORE INSERT ON account  
FOR EACH ROW SET @sum = @sum + NEW.amount;
```

lub

```
DROP TRIGGER set_data_zatrudnienia;  
delimiter //  
CREATE TRIGGER set_data_zatrudnienia BEFORE UPDATE ON straznik  
FOR EACH ROW  
BEGIN  
    SET NEW.data_zatrudnienia = now();  
END;  
//delimiter ;
```


Triggery – wady

- Wprowadzają działanie, którego nie widać na pierwszy rzut oka
- Ustalenie kolejności wywołania triggerów może być utrudnione
- Mogą być niewydajne

Wybieram stored procedures zamiast triggerów.

Triggery

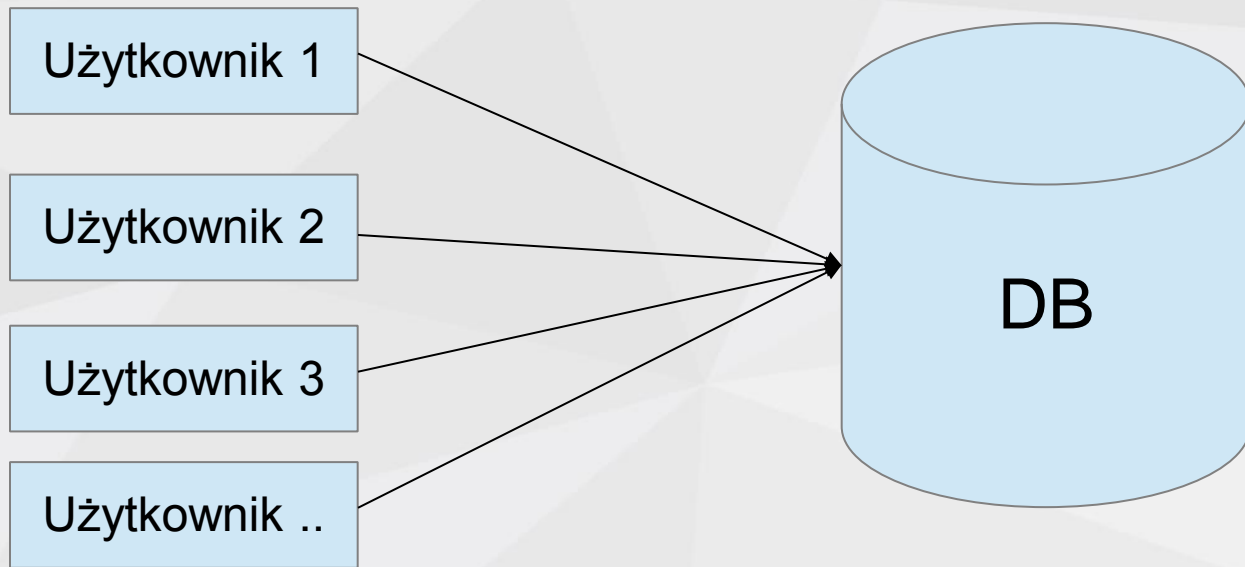
Ćwiczenie

Transakcje

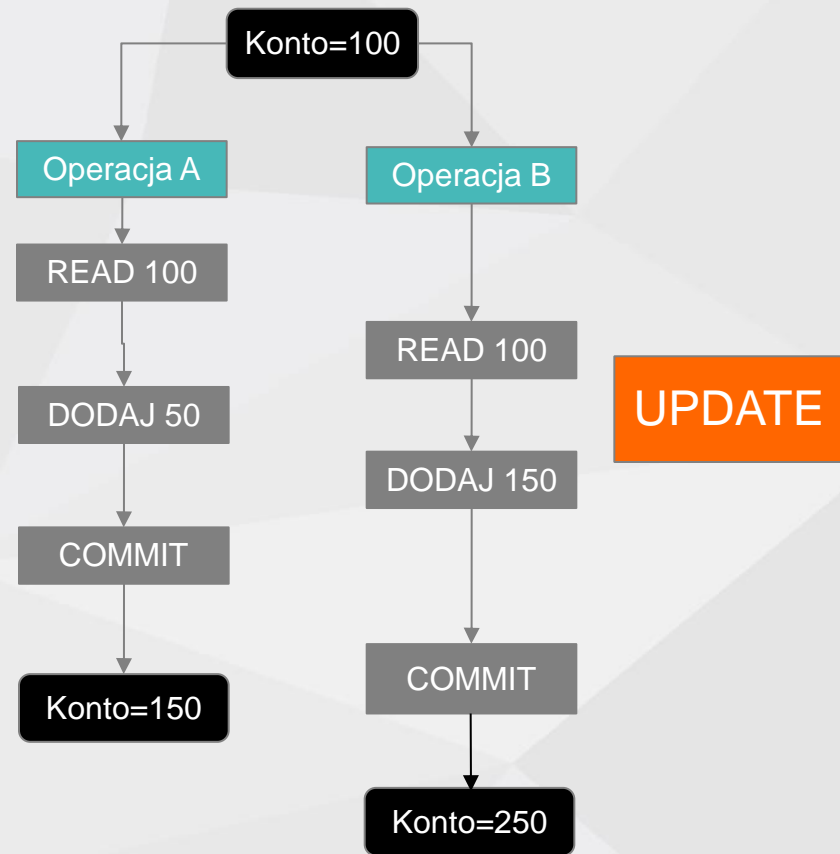
Transakcje

Co może się zdarzyć...

UPDATE

Powinno być 300zł a jest 250 :(

Przykład cd..

UPDATE kontrola.straznik SET pensja=pensja+10

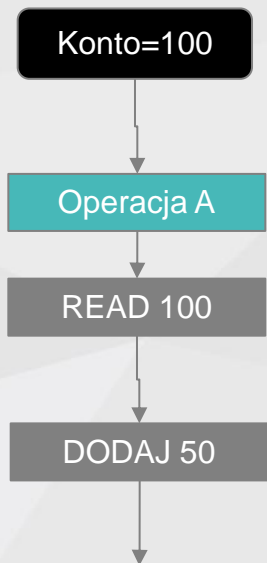
..w tym samym czasie

UPDATE kontrola.straznik SET pensja=pensja+pensja*10

Jaki będzie wynik, czy kolejność wykonania operacji taka sama dla wszystkich wierszy?

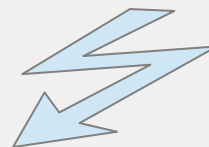
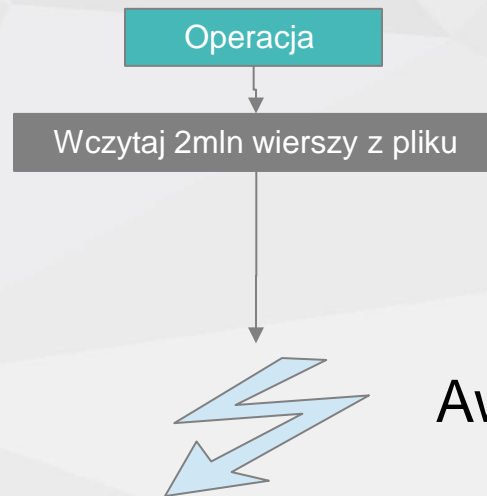

Jaka jest wartość konta??

Awaria

Czy dane zostały wczytane?

Awaria

Jak zdefiniować transakcje?

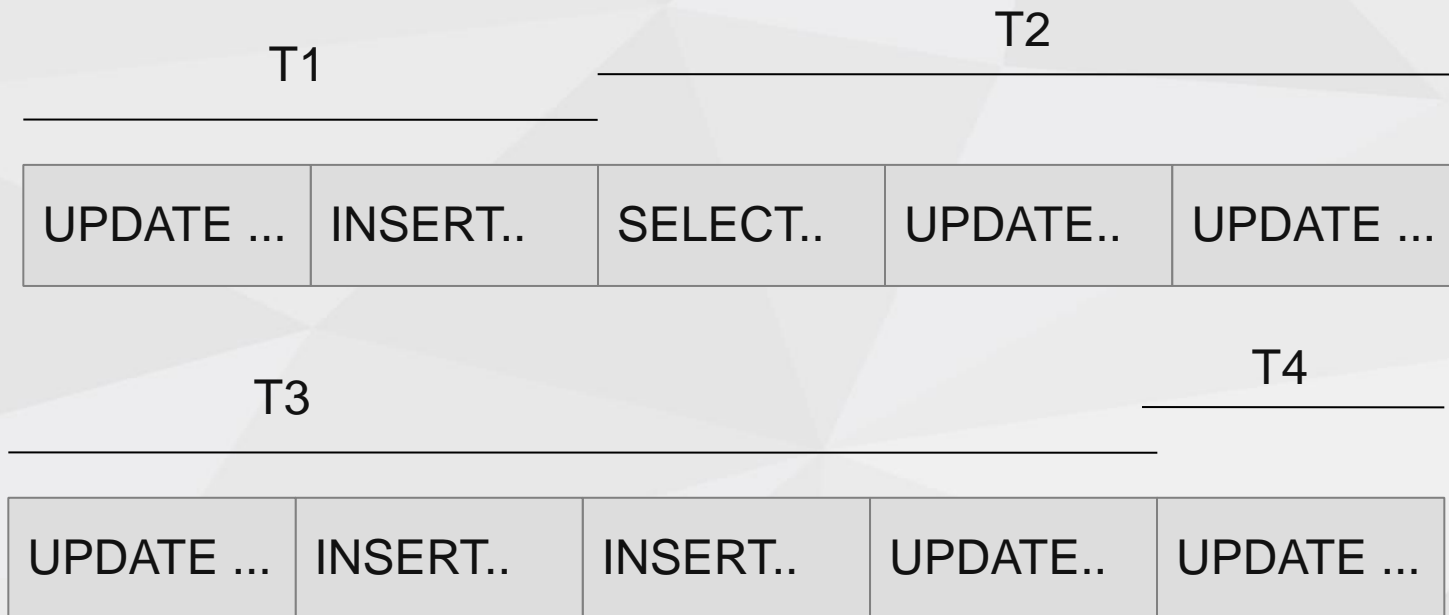

Definicja

Transakcja - zbiór operacji na systemie , które stanowią w istocie pewną całość i jako takie powinny być wykonane wszystkie lub żadna z nich. Warunki jakie powinny spełniać transakcje bardziej szczegółowo opisują zasady **ACID**

Definicja

Jak odszyfrować skrót ACID?

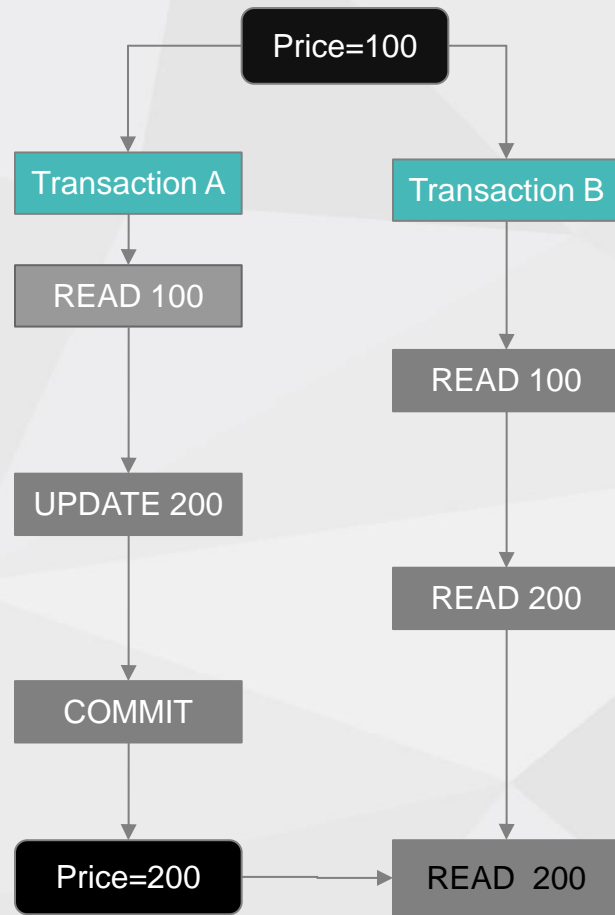

Transaction - ACID

- **Atomicity** - każda transakcja albo wykona się w całości, albo w ogóle
- **Consistency** - oznacza, że po wykonaniu transakcji system będzie spójny, czyli nie zostaną naruszone żadne zasady integralności np. zapewnienie unikalności klucza unikalnego
- **Isolation** - gwarantuje, że dwie współbieżne operacje nie widzą efektów swojego działania do czasu zatwierdzenia transakcji (czyli operacji COMMIT)
- **Durability** - oznacza, że system potrafi udostępnić spójne i nienaruszone dane zapisane w ramach zatwierdzonych transakcji po awarii spowodowanej np. zanikiem napięcia

Dirty read - sytuacja kiedy transakcja może przeczytać dane zapisane przez inną niezakończoną transakcję

Tranzkacje – Dirty read

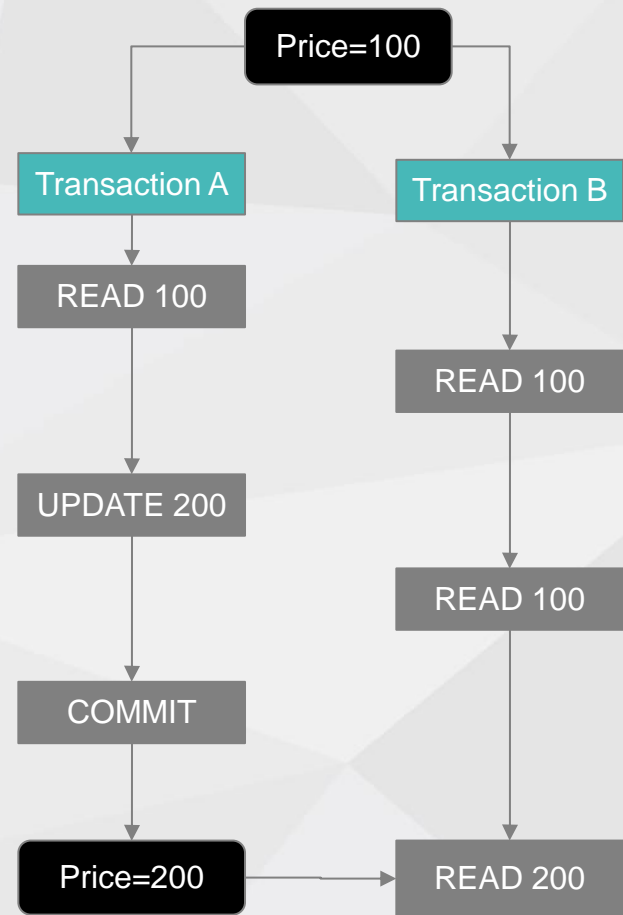
UPDATE kontrola.straznik SET pensja=pensja+10

.. i równolegle

SELECT SUM(pensja) FROM kontrola.straznik

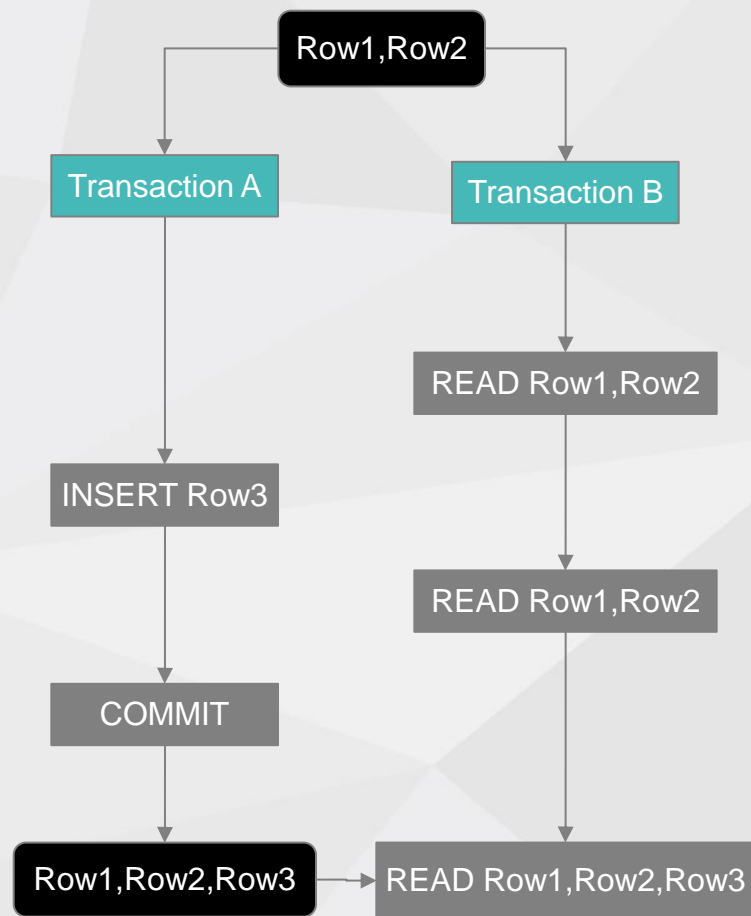

Nonrepeatable read - w transakcji ponownie odczytujemy dane, które wcześniej były odczytane w tej samej transakcji i okazuje się, że dane uległy modyfikacji w wyniku innej zakończonej transakcji (czyli były zmodyfikowane między kolejnymi odczytami)

Phantom read - ponowne wykonanie zapytanie z tymi samymi warunkami wyszukiwania zwraca inny zbiór wierszy - inna zakończona transakcja dodała nowe wiersze.

Transakcja – Poziomy izolacji

Poziom	Dirty read	Nonrepeatable read	Phantom read
Read uncommitted	+	+	+
Read committed	-	+	+
Repeatable read	-	-	+
Serializable	-	-	-

Dostępne poziomy izolacji w Oracle i Postgres to *serializable*, *repeatable read* i *read committed*

Transakcja

SET [GLOBAL | SESSION] TRANSACTION

transaction_characteristic [, transaction_characteristic] ...

transaction_characteristic: ISOLATION LEVEL level | READ WRITE | READ ONLY

level: REPEATABLE READ | READ COMMITTED | READ UNCOMMITTED | SERIALIZABLE

Blokowanie tabel:

LOCK TABLES <nazwa> <tryb> , ...

Np. LOCK TABLES t1 READ

Blokowanie wiersza

SELECT <kolumny> FROM <tabela> WHERE <warunek> FOR UPDATE

SELECT <kolumny> FROM <tabela> WHERE <warunek> LOCK IN SHARE MODE

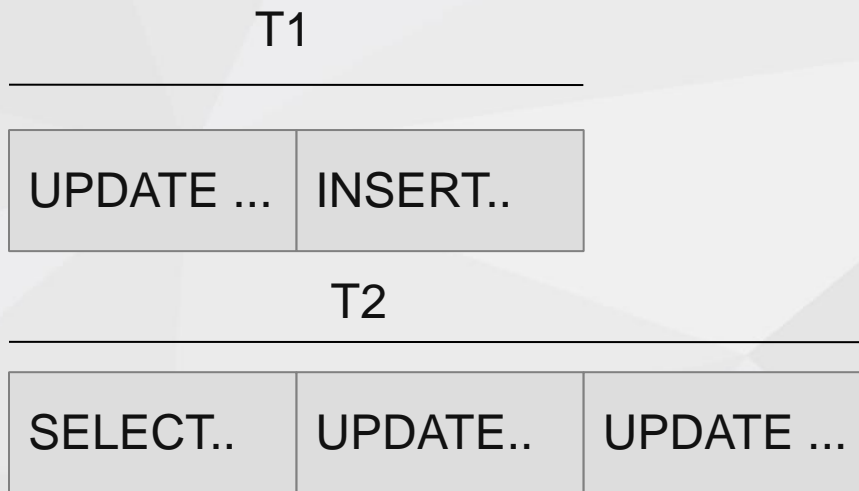
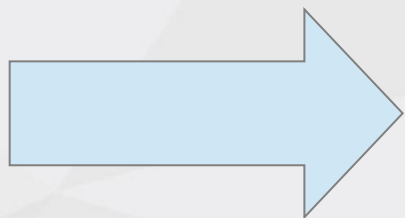
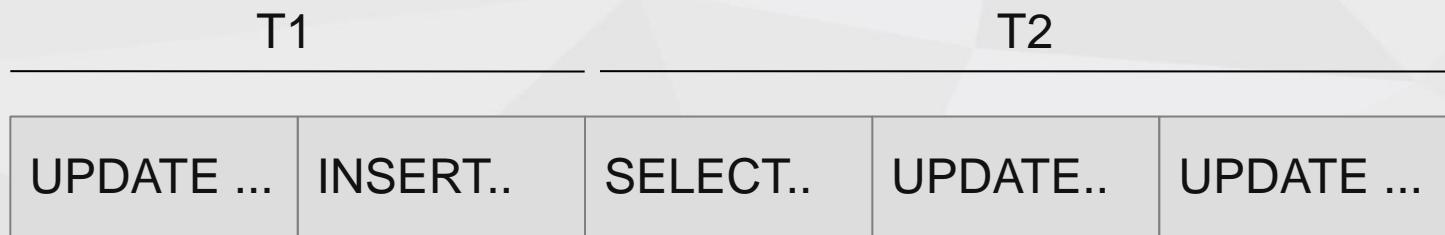
Transakcje – Poziomy izolacji

**To jaki poziom izolacji
jest najlepszy?**

To zależy...

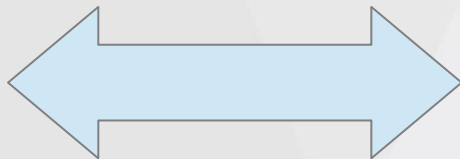

Transakcje – Poziomy izolacji

Transakcje- Poziomy izolacji

Spójność

Wydajność

- + poprawny rezultat odpowiedzi
- dużo blokad (lock)
- szeregowo wykonywanie zadań

- nie zawsze poprawny rezultat
- + brak blokad (lock)
- + równoległe przetwarzania - skalowalność

Transakcje – Poziomy izolacji

Dobre praktyki

- Wybierać najmniej restrykcyjny (ale akceptowalny biznesowo) poziom izolacji
- Blokować jak najmniejszą ilość danych np. wiersze zamiast tabeli. Jak nie można używać blokad na wierszach używać semaforów.
- Zakładać blokady na jak najkrótszy czas.
- Używać jak najprostszych metod blokowania zasobów.

COMMIT - potwierdzenie
ROLLBACK - anulowanie

Transakcje – zarządzanie

Local Transaction Model – programista zarządza operacjami zatwierdzenia (COMMIT) i wycofywania (ROLLBACK). To jest bardziej zarządzanie połączeniami a nie transakcjami np. JDBC.

```
.....  
Connection conn = ds.getConnection();  
conn.setAutoCommit(false);  
try {  
    OPERACJA NA BAZIE  
    con.commit();  
} catch (Exception e) {  
    conn.rollback();  
    throw e;  
} finally {  
    stmt.close();  
    conn.close();  
}
```


Transakcje - PHP

```
<?php
try { $dbh = new PDO('odbc:SAMPLE', 'db2inst1', 'ibmdbh2',
    array(PDO::ATTR_PERSISTENT => true));
    echo "Connected\n";
} catch (Exception $e) {
    die("Unable to connect: " . $e->getMessage());
}

try {
    $dbh->setAttribute(PDO::ATTR_ERRMODE, PDO::ERRMODE_EXCEPTION);

    $dbh->beginTransaction();
    $dbh->exec("insert into staff (id, first, last) values (23, 'Joe', 'Bloggs')");
    $dbh->exec("insert into salarychange (id, amount, changedate)
        values (23, 50000, NOW())");
    $dbh->commit();

} catch (Exception $e) {
    $dbh->rollBack();
    echo "Failed: " . $e->getMessage();
}
?>
```


Transakcje – zarządzanie

Programmatic Transaction Model – Pozwala on na wywołanie kilkunastu operacji na różnych źródłach danych w obrębie jednej transakcji. Zarządzamy transakcją przy użyciu np. JTA. Przykładowa implementacja Atomikos

```
UserTransactionManager  
utm=new UserTransactionManager();  
utm.init();  
utm.begin();  
Connection conn = ds.getConnection();  
OPERACJA NA BAZIE  
conn.close();  
utm.commit();
```


Widok bazodanowy

Widok - logiczny byt udostępniający dane z tabel bazodanowych

Kiedy używać:

- Udostępnienie tylko wybranych kolumn z wybranych tabel
- Uproszczenie zapytań SQL – w widokach 'chowamy' część logiki

Widok bazodanowy

Tworzenie widoku:

```
CREATE VIEW NazwaWidoku AS <Zapytanie>
```

Tworzenie

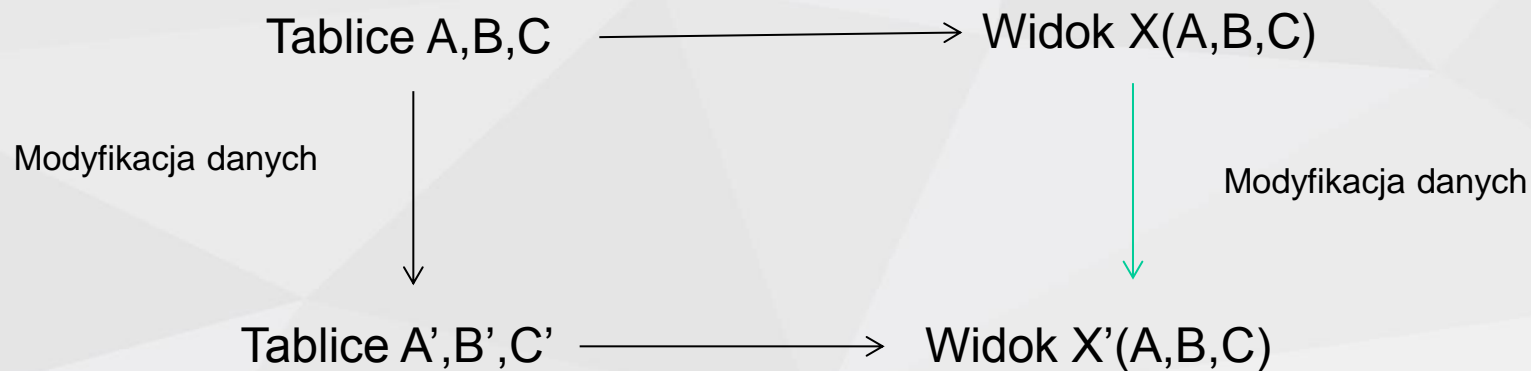
```
CREATE VIEW KontrolaPasazer AS  
SELECT * FROM kontrola.kontrola k JOIN kontrola.pasazer p  
ON (k.id_pasazer=p.id)
```

Pobieranie danych

```
SELECT * FROM KontrolaPasazer WHERE id_pasazer=1
```


Widok bazodanowy - modyfikacja

Czyli modyfikując widok musimy znaleźć metodę modyfikującą tablice.
Czy takie przekształcenie jest możliwe?

Widok bazodanowy - modyfikacja

Zwykle jest to możliwe ale może być dużo możliwych rozwiązań !

Przykład:

Tabela Osoba(Imię,Nazwisko) → Widok OsobaSkrot(Imię)

Dodajemy wiersz do widoku z wartością ,Jan'

Jakie wartości ma przyjąć pole nazwisko w tabeli Osoba ?!

Widok bazodanowy - modyfikacja

Dwie możliwości ,translacji' :

- Użytkownik definiuje jak będą modyfikowane dane brane do widoku gdy widok zostaje zmodyfikowany → triggers. rules
- Oparcie się na mechanizmach bazy danych → Standard SQL

Widok zmaterializowany

X0	X1	X2
...	...	...

Y0	Y1
...	...

Skomplikowany/
wolny join

X0	X1	X2	Y0	Y1

Widok bazodanowy – zmaterializowany (Postgres, Oracle)

Zalety:

- Możemy uniknąć wykonywania skomplikowanej logiki na etapie korzystania z widoku

Wada

- Dane trzeba odświeżać – trzeba skonstruować mechanizm odświeżania
- Widok może być bardzo duży

```
CREATE MATERIALIZED VIEW kontrola.PasazerPodroze AS  
SELECT imie, nazwisko, czas_kontroli, nazwa_portu, id_straznik  
FROM kontrola.kontrola k JOIN kontrola.pasazer p ON (k.id_pasazer=p.id) JOIN  
kontrola.numer_stanowiska ns ON (k.id_numer_stanowiska=ns.id);
```

```
REFRESH MATERIALIZED VIEW kontrola.PasazerPodrozeMat
```

